

še manj pa moralistične odgovore? Kako obe drami povezati s *Pygmalionom*, ki ga je po antičnem mitu napisal George Bernard Shaw? Je skupna točka – ali vsaj izhodišče pogovora – morda preobrazba? Ali (ne) izobrazba? Arhetipski spor med posameznikom in družbo? Ali predvsem humor, ironija, karikatura? Če je bistvo dramatike konflikt, spopad, nasprotje – kaj od tega in kako se izraža v izbranih besedilih? Različni časi izpostavljajo podobne anomalije.

Bližine ...

čepprav mi vsi vemo, da literatura ne daje odgovorov, ampak ponuja vprašanja, nakazuje tisto, kar manjka in je najbolj bistveno – kot v sonetu pesnika Miklavža Komelja, ki ga je napisal kot šestnajstletnik.

V živi hiši jezika, ki nam jo gradi *Cankarjevo tekmovanje*, želim vsem le – vse najboljše.

Prof. dr. Igor Saksida,
predsednik državne komisije.

Ljubljana, marec 2022.

Zaljubil sem se v nekrvavo kri,
ki mi ves dan prozorna pisma nosi.
V njih me testo besed za roko prosi.
(Postati hlebček pesmi si želi.)

Pri meni vsak dan bel planet večerja.
Potem zatrosi me v svetlobne svežnje
in me prikuje na vilinske gležnje
in kot kolibri se bleščim od perja.

Rad ti povem, kako se v luči plava,
a govorim neumno in težko.
Bližina je oblečena daljava.

Daljava je začarana bližina.
(Kar manjka, se lahko pove samo
v jeziku praproti ali delfina.)

(Miklavž Komelj: *Luč delfina*. Celovec, Salzburg: Wieser, 1991, str. 26.)

Nuša Bohak | 8. razred, Osnovna šola Polzela

Mentorica | **Mojca Cestnik**

Ko se iz porušenih bližin zgradijo novi problemi

Spoštovani!

Velenje, 12. 2. 2022

Me veseli, da ste ljubitelj klasične književnosti ter romanov, kot sta *Deseti brat* in *Martin Krpan*.

Veseli me tudi, da ste obe knjigi prebrali, oba mladinska problemska realistična romana, tako *Gremo mi v tri* krasne kot *Elvis Škorc*, generalni štor. Zelo cenim, da ste zapisali svoje mnenje o obeh romanih, da ste si upali napisati in dati povratno informacijo o vsebini romanov ter kako ste vsebino sprejeli in začutili med branjem romanov.

Povratna informacija je pri ustvarjanju del za mlade zelo pomembna, saj lahko le tako nastanejo nova, boljša dela.

Lepo, da ste si vzeli čas ter svoje mnenje napisali, saj najstniki danes ne pišemo več veliko.

Pišemo oz. tipkamo kratka, nekaj besed dolga sporočila, brez šumnikov, ločil ter velikih začetnic.

Vi pa ste svoje mnenje zapisali in jasno povedali, kaj vas v romanih moti. Lahko ste ponosni sami nase, kajti dvomim, da bomo mladi v prihodnosti še sposobni napisati pismo v knjižni slovenščini.

S problematiko današnje komunikacije med najstniki pa se ukvarjata tudi oba romana, pisateljice Nataše Konc Lorenzutti ter Janje Vidmar.

Nataša Konc Lorenzutti se je rodila l. 1970 v Kranju. Šolala se je na AGRFT, zaposlena pa je bila na gimnaziji v Novi Gorici. Kot je povedala v pogovoru z dr. Gajo Kos, je tudi tam avtorica pridobila največ izkušenj ter navdih za roman *Gremo mi v tri krasne*. Ta roman je nekakšen tretji del pisateljčinih romanov, saj v romanu *Avtobus ob treh*, spoznamo Uroša, ki pa potem nastopi tudi v tem romanu. Pisateljica je znana po svojih mladinskih romanih, eden izmed njih je tudi *Lica kot češnje*.

Po mladinskih, realističnih problemskih romanih pa ni znana le Nataša Konc Lorenzutti, temveč tudi Janja Vidmar, za katero bi lahko rekli, da je prava »specialistka« za pisanje tovrstnih romanov.

Takšen je npr. tudi njen roman *Princeska z napako*, ali pa roman *Črna vrana*.

Pisateljica je znana po tem, da se v svojih romanih dotika različnih tabu tem. V pogovoru z Infodromovo otroško poročevalko je povedala, da najraje gleda in bere grozljivke.

Pravi, da si želi, da bi bilo več groze v knjigah in manj v vsakdanjem življenju.

Z »grozo« v vsakdanjem življenju pa se po malem ubada tudi Elvis. Elvis ima cel kup majhnih problemov, kot jih ima vsak najstnik, vendar romana ne štejem med problemske romane, saj v romanu ni glavnega, usodnega problema, npr. smrti ali neozdravljive bolezni, je v pogovoru pri projektu *Rastem* s knjigo povedala avtorica.

Torej lahko sklepamo, da ima Elvis res ogromno problemov, vendar so ti pretirani; seveda pa se strinjam z vami, da to ni in ne sme biti razlog za Elvisovo neprimerno obnašanje.

Najprej ste omenili, da je Elvis razočaran, ker bo dobil sestro in ne bratca, ki mu on kot prvoosebni pripovedovalec pripoveduje celotno zgodbo. Sestro nato imenuje modelka, sicer pa Elvis skozi celoten roman sanja in razlaga o bralni hiši, ki jo bo nekoč ustanovil.

Ko Elvis izve, da bo otrok punca, izjavi: »No, če že ne drugega, boš pa lahko v svoji bralni hiši opravljala vlogo glavne gospodinje.«

Kot ste zapisali, ali je prav, da ima tak odnos do žensk in do sestre? Ne, ni prav in se na tem mestu z vami popolnoma strinjam. Če bi bil otrok fant, bi z Elvisom cele dneve striparila, kot on sam reče, a zdaj, ko bo punca, pa si zasluži le delo gospodinje? Elvis do sestre nima lepega odnosa, poln je predsodkov in s tem predsodkom o gospodnji Elvis zaključuje tudi sam roman.

Zapisali ste, da ima Elvis zgrešene predstave o družini. Da, imate prav. Ampak, zakaj je tako?

Ker Elvisu niso jasne bližine, toplina, sočutje? Elvisu sta se pred dvema letoma ločila starša, in z njima vred bi se ločile tudi bližine, ampak ker bližine ne morejo biti ločene, so se porušile.

In iz porušenih bližin se glavni književni osebi zgradijo nove težave in problemi, postane žrtev spletnega in medvrstniškega nasilja, pretenta ga punca, v katero je zaljubljen.

In kako sam rešuje svoje težave? S kajenjem in sladkarijami, od katerih je odvisen.

Elvis ima probleme, ki jih ne zna reševati, zato ga jaz ne bi imenovala superjunak, kot ste ga imenovali vi. Superjunaki so tisti, ki o svojih težavah lahko govorijo in jih ne stopnjujejo z gledanjem porničev, s sladkarijami in kajenjem. Elvise porušene bližine pripeljejo tako daleč, da si na Hanino pobudo celo ustvari lažni profil Supercar.

Elvise odzivi na lažne fotografije pomirjajo in mu dajejo lažno samozavest.

Te pa mu resnično primanjkuje.

Elvis uporablja tudi ogromno kletvic, ki so žal značilne za jezik v romanu.

Elvis uporablja cel kup slogovno zaznamovanih besed. Uporablja celo pogovorne (ruksak), slengovske (kul), slabšalne (rit, v picomargerito) kot tudi angleške (life sucks). Kot pravi, bi v šoli morali vzpodbujati rabo pravilne slovenščine med mladimi in ne dopustiti, da bi mladi govorili tako – kot govorimo. Lahko vam povem, da v šoli je tako, vendar življenje se vrti naprej. Splet obkroža svet kot Zemljo ozonski plašč. Žalostno je, kar se dogaja z današnjim jezikom mladih. Ampak tako pač je.

V romanu je res veliko kletvic, da so nekatere res zanimive ter izvirne, kot npr. v picomargerito.

To ni običajna kletvica, saj Elvis samo izrazi svoje občutke. Kot ste zapisali, bi mu morala starša tako govorjenje prepovedati. Ampak žal ne. Po mojem mnenju bi ga lahko vsaj opozorila.

V romanu je pretirano prikazano tudi kajenje (pet čikov v usta, kajenje na šolskem stranišču).

Popolnoma se strinjam, da besedilo zagovarja kajenje, saj nikjer ne piše, da to ni zdravo. Po mojem mnenju je tu pisateljica udarila mimo. Danes, če bi nekdo hodil na stranišče, bi se takoj zavohalo in razvedelo. Mladi bi danes v roke vzeli kvečjemu vej in ne cigaret.

Elvis gleda tudi porniče, kar se tudi meni ne zdi primerno. Še bolj pa me je presenetila njegova mama, ko sta z babico odkrili, da jih Elvis gleda.

Elvisovi mami vzgoja res ne gre najbolje. Niti za kajenje, niti za porniče ga ne kaznuje dovolj. Menim, da se najstnik v realnosti ne bi zmazal tako zlahka.

Glavna tema romana so manjši problemi, ki jih rešuje najstnik.

Roman prikaže več problemov, ki so večinoma pretirano prikazani. Kot tema romana bi lahko bili tudi porušeni odnosi po ločitvi v družini. Ti porušeni odnosi so dobro prikazani, priznam.

Edina dobra stvar, ki bi jo še lahko pripisala knjigi, je humor. Ta blaži probleme v romanu in ga kljub njim dela zabavnega in odkritosrčnega, saj je v romanu tudi veliko situacijskega humorja ter samoironije.

Še eden izmed pretirano opisanih problemov je Elvisova obsedenost z Joškarco. Elvis prezira ženske, ste zapisali.

Ne da jih prezira, celo obseden je z njimi. Tudi meni se to ne zdi normalno. Ona mu kupi le en snickers, Elvis pa s sladkarijami postane kar obseden, pa ne le s sladkarijami, ampak tudi z joškami.

Povedali ste, da menite, da bo roman na nas mladih, pustil škodo. »Bodo sploh še znali ceniti ljubezen, družinske vrednote?«

Sama ne bi rekla, da bi roman na naših dušah pustil škodo. Kvečjemu ne bomo več brali takšnih knjig in se bomo raje ozrli po drugih zvrsteh.

Naše vrednote bodo ostale enake, le na določene stvari bomo od zdaj naprej gledali drugače.

Ali ste res prepričani, da bi bili mladi bolj veseli romanov, ki niso sodobni?

S tem se ne strinjam. Iz romanov, kot je npr. Gremo mi v tri krasne, se lahko veliko naučimo. Takšne knjige nas lahko obvarujejo sodobnih pasti življenja, kot je npr. »telefonska zasvojenost« in anoreksija.

Zato se tudi ne strinjam, da avtorica v romanu Gremo mi v tri krasne, jasno ne pove, da je prikazana raba telefona škodljiva. Ni potrebno, da to naravnost pove! Mladi lahko to razberemo iz vseh čustev, misli ter težav, ki jih oba prvoosebna pripovedovalca, Uroš in Valentina, delita z nami.

To dela roman roman, dober roman za mladino. Iz takšnih romanov se kaj naučimo.

Takšni, sodobni romani skrbijo, da je branje pri nekaterih izmed nas še vedno vrednota.

In to je treba ceniti.

Ceniti pa je treba tudi bližine med nami. Te so ključnega pomena, da med vsemi problemi ne odtavaš, se ne izgubiš. Zato, skrbimo za to, da bodo bližine med nami trdne. Kajti le tako bomo zmogli naprej, brez poenostavljanja.

Problemi so, problemi bodo. A le reševati jih je treba znati. Pogovarjajmo se, imejmo se radi.

To največ šteje.

S spoštovanjem,

Tekmovalka ;)

Ula Robida | 9. razred, Osnovna šola Ob Rinži Kočevje

Mentorica | **Tinkara Hodnik**

Življenje je kot reka, ki se spreminja

Tone Pavček v pesmi O reki pravi: »Misliti hočem, kot misli reka. Teče od izvira do izliva, kot ona, ki med bregove ujeta, nikoli ista in zmeraj živa, odteka v večnost in neprenehoma biva.«

Življenje je kot reka.

Enkrat mirna, drugič deroča, bistra ali kalna, topla ali hladna. V življenju in odraščanju naletimo tudi na stiske. Vsi poznamo tiste dni, ko se nam zdi vse brez veze, in ko imamo občutek, da ne bomo zmogli premagati težav. Precej lažje je, če lahko težave s kom deliš. Če tega nočeš, ti je lahko v pomoč dnevnik, kot je bil Jadranu Krtu. Lahko pa se, tako